

Merkingar matvæla

Innihaldslýsingar, ofnæmis- og óþolsvaldar

Jónína Þ. Stefánsdóttir

Apríl 2011

- Reglugerð nr. 503/2005 um merkingu matvæla

Markmið:
að tryggja neytendum
réttar og greinargóðar
upplýsingar um matvæli

• Merkingar

Réttar

- Innihald, næringargildi, magn, fullyrðingar...

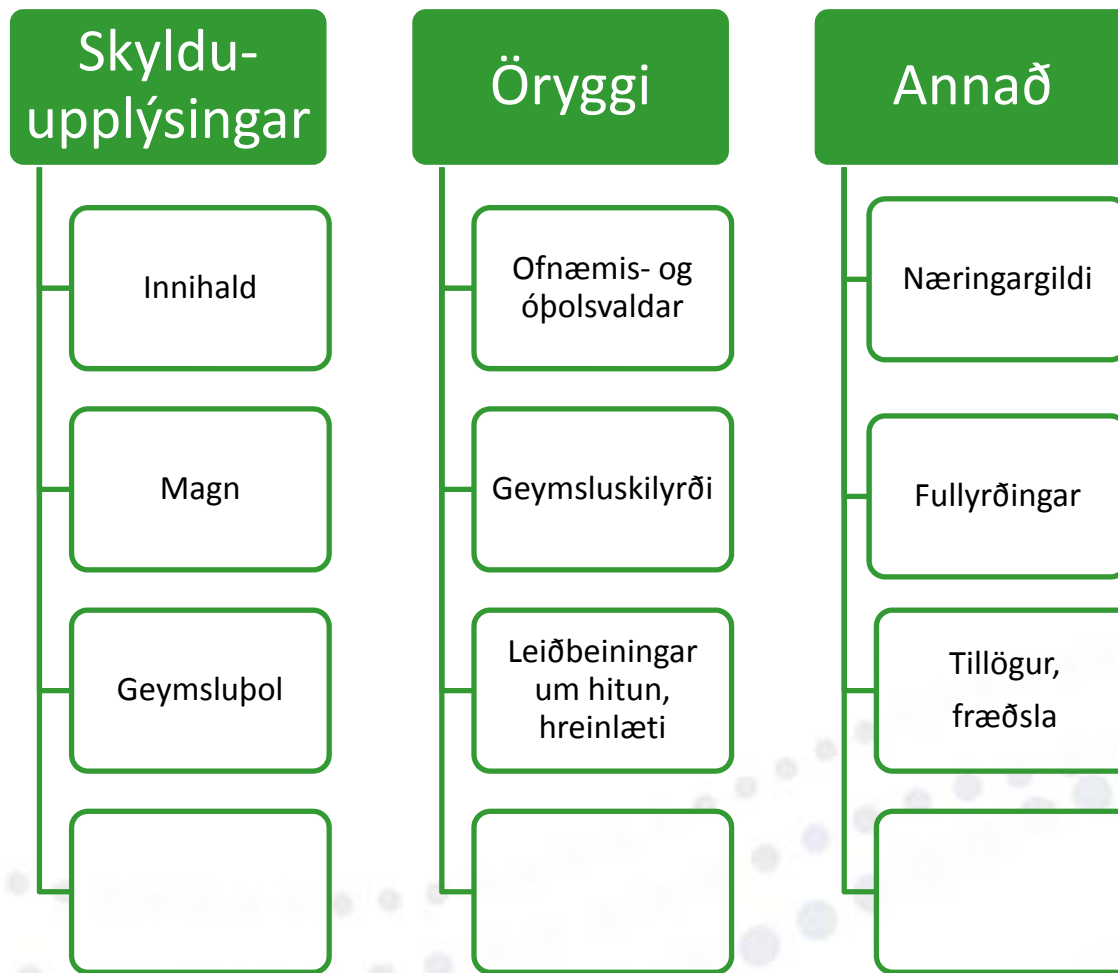
Ekki villandi

- Ferskt
- Samsetning
- Uppruni

Leikreglur fyrir fyrirtæki

- Ekta-, gæða-, hágæða-,
- Næringarfullyrðingar, létt, án viðbætts sykurs
- Heilsufullyrðingar, fitubrennsla...

Mörg hlutverk merkinga á matvælum

„Merking skal vera greinileg og læsileg“

- Samt eiga margir erfitt með að lesa þær
- Mikill texti, letur of smátt
- Litir/kontrastur erfiður
- Neytendur hafa lítinn tíma við innkaup

Ógreinilegra ef mörg tungumál

INGREDIENTS
wheat, salt, egg, water

(i) Using only one language of situation so far as legibility is

INGREDIENTS
English Ingredients: wheat, salt, egg, water
Français Ingrédients: blé, sel, oeuf, l'eau
Deutsche Bestandteile: weizen, salz, ei, wasser
Italiano Ingredienti: frumento, sale, uovo, acqua

(ii) Avoiding unnecessary large font size to be increased, pro

INGREDIENTS
English Ingredients: wheat, salt, egg, water
Français Ingrédients: blé, sel, oeuf, l'eau
Deutsche Bestandteile: weizen, salz, ei, wasser
Ελληνικά συστατικά: σίτος, άλας, αυγό, ύδωρ
Nederlandse Ingrediënten: tarwe, zout, ei, water
Italiano Ingredienti: frumento, sale, uovo, acqua
Españoles Ingredientes: trigo, sal, ovo, agua
Português Ingredientes: trigo, sal, ovo, água
Русские Ингредиенты: пшеница, соль, яичко, вода

(iii) Including large numbers labels compromises legibility be reduced in restricted print

Kontrastur milli texta og bakgrunns

Ingredients:
wheat, salt, egg, water

(i) Dark text on a light background promotes clarity and is best used wherever possible.

Ingredients:
wheat, salt, egg, water

(ii) White text on a dark background can be effective but is best avoided for font sizes of less than 12 point.

Ingredients:
wheat, salt, egg, water

(iii) The use of red and green together compromises clarity and should be avoided.

Ingredients:
wheat, salt, egg, water

(iv) Busy images and watermarks behind text can compromise clarity and are best avoided.

• Hvar eru lög og reglugerðir

Almennt

- Althingi.is
- Reglugerd.is

Matvæli

- mast.is/logogreglur/matvaeili

• Leiðbeiningar um merkingar

MAST

- mast.is/flytileidir/matvaeli/merkingar
- mast.is/ymsirtenglar/matvaeli

Erlendar matvæla- stofnanir

- Food Standard Agency Bretlandi
- foedevarestyrelsen.dk/Foedevarer/Maerkning/forside.htm
- mattilsynet.no/mat/merking
- slv.se/sv/grupp1/Markning-av-mat/

Ofnæmi/óþol

- mast.is/flytileidir/matvaeli/merkingar/ofnaemi-othol
- foodallergens.info/
- foodallergens.ifr.ac.uk/
- allergytraining.food.gov.uk/
- foedevareallergi.dk

- Innihaldslýsingar lýsa samsetningu vöru
- Tilgreina öll innihaldsefni

Hráefni

- Fiskur, hveiti, olía

Aukefni

- Bindiefni (sojalesitín) (E322 úr soja)
- Rotvarnarefni (natríumbensóat)

Önnur efni

- Bragðefni
- Ensím
- Örverur (LGG, AB)

- „Innihald“ „Innihaldslýsing“
- Innihaldsefnin komi í röð eftir magni

Fyrst það sem mest er af

- Vatn, hveiti, jurtaolía, hveitiklíð...

Ekki þarf að raða því sem er < 2%

- t.d. aukefni, salt, bragðefni

• Magnmerking

Áhersla á
innihaldsefni
->
magnmerkja

- Magn eða mikilvægi (mynd)
- Venjulega tengt heiti matvæla
- Einkennir, aðgreinir vörur

Undan-
tekningar

- Bragðefni
- Magn skiptir ekki máli
- Sætuefni, íblöndun
- ofl

- Samsett innihaldsefni
t.d. majones í innihaldslýsingu á hrásalati

Heiti majones
+
innihaldslýsing
þess í sviga

- Hvítkál, majones (sojaolía, eggjarauður, krydd, edik, sykur, salt, sýrur E260, rotvarnarefni E211), gulrætur, sykur, edik, krydd

Innihaldsefni
majones með
öðrum
hrásalatsins

- Hvítkál, sojaolía, gulrætur, eggjarauður, krydd, edik, sykur, salt, sýrur E260, rotvarnarefni E211

• Samsett innihaldsefni: ofnæmis/óþolsvaldar !

Majones í salati

- Egg

Tahini í Hummus

- Sesam

Daim kúlur í ís

- Möndlur, sojalesitín

Mylsna (raspur) t.d. á fiski

- Hveiti, egg, soja

Pizzabotn, núðlur

- Hveiti

- Vanmerkingar á samsettum hráefnum

Innihald Pizzabotn, ostur pepperoni,
sósa (tómátpykkni), laukur, krydd

LASAGNE FERSKT
HITIÐ Í OFNI 20 MÍN 18
Nautahakk, mjólk tómatar
lasagna blöð, sojaprótein
tómátpykkni, krydd.

INNIHALD: Mjólk, mjólkurfitu, undanrennuft, Daim-kúlu 10%, sykur, þrúgusykur, bindiefni (E401, E407, E410, E412, E422), ýruefni (E471), bragðefni (vanilla).

Ofnæmis- og óþolsvaldar (oó) í viðauka 4 ÞESSI HRÁEFNI OG AFURÐIR ÞEIRRA VERÐUR ALLTAF AÐ MERKJA SKÝRT

1. Korn sem inniheldur glúten
(þ.e. hveiti, rúgur, bygg, hafrar, spelt, taumhveiti (kamut) eða blendingar þeirra)
2. Krabbadýr (s.s. humar, rækja, krabbi)
3. Egg
4. Fiskur
5. Jarðhnetur
6. Sojabaunir
7. Mjólk (þ.m.t. laktósi)
8. Hnetur, þ.e. möndlur, heslihnetur, valhnetur, kasúhnetur, pekanhnetur, parahnetur, pistasíuhnetur, goðahnetur og queensland-hnetur
9. Sellerí
10. Sinnep
11. Sesamfræ
12. Brennisteinsdíoxíð og súlfít í styrk, sem er yfir 10 mg/kg eða 10 mg/lítra, gefið upp sem SO₂."
13. Úlfabaunir (lúpína)
14. Lindýr (s.s. sniglar, kræklingur, hörpudiskur)

- **Merkja ofnæmis og óþolsvalda skýrt**
- Leggja áherslu á að nota “brennisteinsdíoxíð” og “súlfít”
 - rotvarnarefni (E220) eða (E221-228) segja þá líka inniheldur “súlfít”
 - rotvarnarefni (brennisteinsdíoxíð) eðarotvarnarefni (natríumsúlfít)
- **Merkja hvaða tegund af**
 - korni
 - hnetum
 - fiski
 - krabbadýrum
 - humar, rækjur, krabbi
 - lindýrum
 - sniglar, kræklingur, hörpudiskur

- Merkja **afurðir** ofnæmis- og óþolsvalda skýrt
- Afurðir oó þarf að merkja með skýrum hætti þ.e. með heiti sem fram kemur í viðauka 4
Dæmi:

Kasein: **mjólkurprótein** eða **kasein** (úr mjólk)

Sterkja: **hveitisterkja** eða **sterkja** (úr hveiti)

Lesitín: **sojalesitín**, **lesitín** úr soja, **E-322** úr soja

Lýsósím: **E-1105** úr eggjum

• Þarf að merkja oó óháð magni þess?

- Já
 - Lítið magn þarf til að valda oó
 - Angan í lofti getur valdið ofnæmiskasti t.d. fisk, hnetur
-
- Súlfít er með ákv. lágmark

- “Getur innihaldið”

- Umdeild merking
- Gagnleg viðvörðun
 - en getur virkað sem úlfur úlfur
- Fyrirtækið geri áhættumat
- Ef það getur ekki eytt áhættu með breyttu skipulagi framleiðslu er þetta leið
- Reglugerð um merkingar nær ekki yfir þetta

• Ráðleggingar Food standard Agency

- Innihaldslýsing

INGREDIENTS

Wheatflour, Sugar,
Vegetable Oil, Barley Malt
Extract, Salt, Raising Agent:
Sodium Bicarbonate, E503,
E450, Glucose Syrup

- Sér upplýsingar um

- ofnæmis- og ópolsvalda
- mögulega ofnæmis- og ópolsvalda

CONTAINS

Wheat, Barley, Gluten

MAY CONTAIN

Nuts

• Ábyrgð stjórnenda matvælafyrirtækja

• Lög um matvæli grein 8.a.

- Óheimilt að markaðssetja matvæli sem ekki eru örugg þ.e. heilsuspillandi eða óhæf til neyslu
- Eru matvæli örugg? Taka þarf hliðsjón af því
 - hvernig neytendur nota matvælin venjulega
 - **hvaða upplýsingar eru gefnar**
- Eru matvæli heilsuspillandi? Taka þarf hliðsjón af
 - bráða, - langtímaáhrifum
 - líklegum uppsöfnuðum eituráhrifum
 - **sérstöku næmi ákveðins hóps neytenda**

• Ábyrgð stjórnenda matvælafyrirtækja

Lög um matvæli grein 8.c.

- Ef matvæli er ekki í samræmi við kröfur um öryggi matvæla skal stjórnandi matv.fyrirtækis
 - **taka þau tafarlaust af markaðnum**
 - **tilkynna** það opinberum eftirlitsaðila
 - ef varan er **komin í hendur neytenda**
 - **upplýsa þá um ástæðurnar** fyrir því að varan var tekin af markaðnum og
 - **ef nauðsyn krefur, innkalla vörur**

Takk fyrir!

www.mast.is

